

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Sak/19/2022
Identifikačné číslo spisu: 1022200801
Dátum vydania rozhodnutia: 30. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1022200801.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu: JUDr. Mariána Trenčana a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Q. C., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť A., bez dokladov totožnosti, adresa posledného trvalého pobytu v krajine pôvodu: obec A. č. XXX, oblasť U. V., provincia R., A., toho času Pobytový tábor Rohovce, Slovenská republika, zastúpený: Slovenskou humanitárnou radou, o.z., Budyšínska 1, 831 03 Bratislava, IČO: 173 160 14, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-391-28/2021-Ž zo dňa 10.05.2022 o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany žalobcovi, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7SaZ/5/2022-40 zo 4. augusta 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 7SaZ/5/2022-57 zo dňa 25. augusta 2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom konania n e p r i z n á v a náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-391-28/2021-Ž zo dňa 10.05.2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o azyle alebo ZoA“) žalobcovi neudelil azyl a súčasne mu podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle neposkytol doplnkovú ochranu.

2. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol, že žalobca bol dňa 10.12.2021 v rámci Dublinského nariadenia letecky cez Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Košice-letisko transferovaný z Belgicka z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná Slovenská republika (ďalej len SR). Žalobca prvýkrát požiadal o udelenie azylu na území SR dňa 26.11.2020 pred pracovníkmi Oddelenia azylu PZ Humenné. Vo vyhlásení uviedol, že o azyl žiada z ekonomických dôvodov, ako aj preto, že

bol v Sudáne diskriminovaný, lebo ho brali ako prisťahovalca z provincie Darfur. S menovaným boli vykonané prvotné úkony, vrátane pohovoru, ktorý bol s ním vykonaný 18.12.2020. Dňa 04.02.2021 ale svojvoľne opustil priestory azylového zariadenia, a tak jeho konanie vedené pod číslom ČAS: MU-PO-319/2020-Ž bolo 25.02.2021 zastavené, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 05.03.2021. Po transfere na územie SR z Belgicka za účelom zdôvodnenia predmetnej žiadosti bol so žalobcom 27.01.2022 vykonaný opätovne pohovor a 21.04.2022 aj doplnujúci pohovor, v ktorých uviedol, že v krajine pôvodu ukončil v roku 2014 vysokoškolské bakalárske štúdium prírodných vied na Sudánskej univerzite v Chartúme. Jeho rodina síce pochádza z oblasti Darfur, avšak z tohto regiónu rodina odišla v čase, keď mal asi 13 rokov. V tej dobe vojaci Sudánskej oslobodzovacej armády, ktorá bojuje proti centrálnej vláde, napadli oblasť mesta Mlit, kde žila jeho rodina, pričom otec pri tomto konflikte zahynul. Najprv ako vnútorne presídlené osoby celá jeho rodina odišla do utečeneckého tábora, ale potom sa presťahovali do mesta Om Dawaban, kde sa žalobca po skončení vysokoškolského štúdia a absolvovaní vojenskej služby zamestnal v továrni na výrobu topánok. Pôvodne mal vzhľadom na svoje vzdelanie záujem zamestnať sa v štátnej správe, avšak kvôli jeho odlišným názorom na politické dianie v regióne Darfuru počas jeho vysokoškolského štúdia to nebolo možné. Počas štúdia na univerzite sa snažil svojim spolužiakom vysvetliť situáciu v Darfure tak, že príčinou nepokojov v tejto oblasti je hlavne to, že centrálna vláda v Sudáne región Darfúr zanedbáva. Napriek týmto odlišným politickým názorom nebol v krajine pôvodu nikdy členom žiadnej politickej strany alebo organizácie, pretože chcel zostať nezávislý. Domnieva sa však, že štátne orgány vedeli o jeho aktivitách na univerzite, a preto práve táto skutočnosť bola prekážkou v tom, aby sa po skončení vysokoškolského štúdia v štátnej správe zamestnal. Napriek tomu, že sa zaujímal o viacero pracovných miest v štátnej správe, jeho žiadosti boli vždy odmietnuté, pričom toto bolo odôvodnené tým, že neprešiel konkurzom. Osobne si to vysvetľoval tak, že pochádza z kmeňa Alberti z južného Sudánu, z oblasti Darfuru, čím bol istým spôsobom diskriminovaný. Osobne síce diskriminačne voči nemu nikto oficiálne nevystupoval, avšak subjektívne tento diskriminačný tlak pociťoval. V súvislosti s diskrimináciou poukázal aj na skutočnosť, že keď pracoval v súkromnej firme, kde je zamestnanec hodnotený podľa výkonu, necítil síce zo strany majiteľa žiadnu diskrimináciu, ale zo strany jeho kolegov bolo cítiť istý odstup len preto, že pochádza z oblasti Darfúr.

3. V súvislosti so svojimi dôvodmi počas pohovoru žalobca poukázal aj na to, že v roku 2017 bol miestnou políciou zadržaný na základe toho, že keď jeho matka predávala na trhu, prišli k nej policajti a rozhádzali jej tovar. On sa matky zastal, čím sa dostal do konfliktu s policajtami a bol 8 dní zadržaný v policajnej cele. Pri pohovoroch 27.01.2022 a 21.04.2022 uviedol, že aj počas vysokoškolského štúdia bol asi 5 x zadržaný políciou, lebo ako vysokoškolský študent sa zúčastňoval demonštrácii proti vláde. Po 2-3 dňoch zadržania bol ale vždy prepustený, pričom policajti mu vyčítali, že je pre nich cudzinec, a môže byť rád, že môže bývať a študovať v Chartúme. Študentské demonštrácie, ktorých sa zúčastňoval, boli organizované s cieľom zlepšenia ubytovania pre študentov, zvyšovania plátov, zníženia cien pohonných hmôt a podobne. Za účasť na demonštráciách, ako aj preto, že pochádza z Darfuru sa musel jedenkrát do týždňa hlásiť na políciu, kde musel dokladovať kde býva a kde pracuje. Toto trvalo len asi 3 mesiace, ale obmedzovalo ho to a pociťoval to ako istú diskrimináciu. Pretože po skončení vysokej školy nemohol nájsť primerané zamestnanie a stále pociťoval diskrimináciu pre svoju kmeňovú príslušnosť, rozhodol sa odísť do zahraničia. Zo Sudánu odišiel v máji 2018, keď sa legálne, na svoj cestovný pas, dopravil autobusom do Káhiry v Egypte. Tu sa nakontakoval na prevádzáčov, ktorí mu vybavili turecké vízum a potom legálne odletel do Istanbulu. Odtiaľ už nelegálne prešiel do Grécka, kde požiadal o azyl. Nakoľko azylové konanie trvalo dlhšiu dobu, tak si privyrábal zberom ovocia a zeleniny. V súvislosti so svojou žiadosťou o azyl obdržal zamietavú odpoveď, voči ktorej podal odvolanie, ale táto bola tiež zamietavá. Z Grécka potom odišiel cez Macedónsko, Albánsko, Čiernu Horu, Srbsko, Maďarsko až na Slovensko. Po príchode na Slovensko požiadal o azyl, avšak nepočkal na výsledok svojho konania a pokračoval v ceste do Rakúska, kde ho zadržala polícia a oznámila mu, že bude vrátený na Slovensko. Po dvoch mesiacoch odišiel do Švajčiarska, kde tiež požiadal o azyl, ale bolo mu opätovne povedané, že bude vrátený na Slovensko. Zo Švajčiarska pokračoval do Francúzska, kde bol u priateľa v Paríži asi 3 mesiace a potom odišiel do Belgicka, kde si uvedomil, že bude skôr či neskôr vrátený na Slovensko a sám sa prihlásil na belgickú políciu, aby bol vrátený na Slovensko. S manželkou, s rodinou a priateľmi je v kontakte skoro každý deň. Manželka je po operácii a chodí na lekárske kontroly. Rodina mu povedala, že momentálne je v Chartúme pokoj, osobne žiadne problémy nemajú, ale vládne tam údajne silná diskriminácia. Aj jeho

brat M. bol zadržaný pri jednej demonštrácii len preto, lebo pochádza z Darfúru. Bol 5 mesiacov zadržaný bez toho, aby sa jeho prípad dostal na súd. V súčasnosti si už dáva pozor a na demonštrácie nechodí. Pri odchode zo Sudánu nemal žalobca cieľovú krajinu, chcel sa dopraviť do akejkoľvek európskej demokratickej krajiny, kde bude mať možnosť pracovať a žiť lepší život. Iné dôvody svojej žiadosti neuviedol. Na podporu svojej žiadosti predložil fotokópiu občianskeho preukazu, fotokópiu prednej a zadnej strany vojenskej knižky, fotokópiu bakalárskeho diplomu, fotokópiu kúpnej zmluvy na pozemok v meste Omdwan z roku 2017. Tieto doklady mal uložené vo svojom mobilnom telefóne, originál občianskeho preukazu zostal v Sudáne a cestovný pas stratil niekde v Turecku. V rámci konania si žalovaný zabezpečil informácie o jeho pobyte v Belgicku, kde bolo zistené, že žalobca vstúpil na územie Belgicka prvýkrát 23.06.2021 cez prístav Zeebrugge. Druhýkrát ho belgická polícia zadržala ako osobu s nelegálnym pobytom 08.11.2021 a bol umiestnený v záchytnom tábore Steenokkerzeel, neďaleko Bruselu, kde zostal až do transferu na Slovensko, t. j. do 10.12.2021. Pri zadržaní nemal žiadne osobné doklady, jeho totožnosť bola založená len na jeho výpovediach. Počas zadržania podpísal dokument, v ktorom uviedol, že je ochotný sa čo najskôr vrátiť na Slovensko, ale na policajný útvar sa dobrovoľne nedostavil. Zo strany gréckeho partnerského úradu obdržal žalovaný odpoveď, že v Grécku podal žiadosť o medzinárodnú ochranu 04.06.2018, ktorej grécky úrad vyhovel v tom, že žiadosť je prípustná, ale bola zamietnutá z vecného hľadiska, lebo nespĺňal podmienky na priznanie postavenia utečenca. Voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie, ktoré ale grécky súd 28.04.2020 zamietol. Na základe uvedenej skutočnosti možno konštatovať, že Grécko žiadosť žalobcu o medzinárodnú ochranu posúdilo a právoplatne ukončilo. Z uvedeného dôvodu je za posúdenie dôvodov jeho ďalšej žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedná SR.

4. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol, že všetky skutočnosti uvedené žalobcom boli počas konania objektívne vyhodnotené a komplexne posúdené. V súlade so spoločným stanoviskom Európskej únie o harmonizovanom prístupe k pojmu „utečenec“ zo dňa 4. marca 1996 sa každá žiadosť o azyl skúma individuálne, na základe predložených skutočností a so zohľadnením situácie, pretrvávajúcej v krajine pôvodu žiadateľa. Keďže žalobca zakladá dôvody svojej žiadosti na jeho diskriminácií kvôli svojej príslušnosti k etniku Alberti v regióne Darfúr, žalovaný si zaistil aktuálne informácie nielen o situácii v Sudáne, ale predovšetkým o postavení etnickej menšiny Alberti v regióne Darfúr. Z týchto informácií vyplýva, že v apríli 2019 po mesiacoch politickej neistoty, občianskej neposlušnosti a prípadov smrtiaceho násillia voči pokojným demonštrantom bol U. Q. K. odvolaný z funkcie prezidenta. Na prechodné obdobie bola zriadená prechodná vláda pod občianskym vedením. Prechodné vládne opatrenia priniesli relatívny pokoj v celom Sudáne, hoci sa vyskytli protesty v súvislosti s nedostatkom pohonných hmôt a vysokých cien pšenice. Po zlyhanom pokuse o štátny prevrat z 25. októbra 2021 a následnej politickej dohode z 21.11.2021 pretrváva riziko protestov a narušení verejného poriadku v hlavnom meste Chartúme, ako aj celej krajine. V novembri 2021 ale došlo k obnoveniu prechodu k civilnej vláde, k prepusteniu väznených lídrov z radov civilistov. V Sudáne zákony zaručujú slobodu pohybu, slobodu cestovania do zahraničia, emigrácie a dostupné zdroje neuvádzajú, že by podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu bolo v Sudáne hodnotené ako trestný čin. Za účelom posúdenia žiadosti žalobcu boli využité a do administratívneho spisu založené informácie z databázy žalovaného ku krajine pôvodu Sudán pod č. p.: MU-ODZS-2021/000154-002 z 26.1.2021 a č. p.: MU-ODZS-2022/000200-002 z 15.02.2022.

5. Žalovaný tak na základe komplexného posúdenia žiadosti žalobcu a všetkých relevantných informácií dospel k záveru, že žalobca krajinu pôvodu síce opustil z obavy o svoju bezpečnosť, avšak bez toho, že by tam bol prenasledovaný z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, ako je to uvedené v § 8 zákona o azyle. Preto žalovaný v jeho prípade nepristúpil k udeleniu azylu. Zároveň v jeho prípade neboli splnené ani podmienky na udelenie azylu podľa § 10 zákona o azyle, teda za účelom zlúčenia rodiny, a to z objektívnych dôvodov, keďže nemá na území SR žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom. Nakoľko u žalobcu nebolo preukázané, že by v prípade návratu do Sudánu mohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, žalovaný nepristúpil k poskytnutiu doplnkovej ochrany na území SR v zmysle § 13a zákona o azyle. Čo sa týka poskytnutia doplnkovej ochrany v zmysle § 13b zákona o azyle, t. j. za účelom zlúčenia rodiny, táto podmienka taktiež nebola v prípade žalobcu splnená, a to z objektívnych dôvodov, nakoľko na území SR nemá žiadnych rodinných príslušníkov s poskytnutou doplnkovou ochranou.

II.

Konanie na krajskom súde

6. Včas podanou správnu žalobou na Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie z dôvodu, že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci.

7. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., a to z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia je v rozpore s administratívnym spisom, resp. nemá v ňom oporu.

8. Krajský súd zopakoval zistenia žalovaného, ktoré korešpondujú s obsahom administratívneho spisu pričom zopakoval, že žalobca v dotazníku žiadateľa o udelenie azylu (27.1.2022) uviedol dva dôvody, a to dôvod obavy o svoj život pred vojnou a druhým dôvodom je diskriminácia z dôvodu kmeňovej príslušnosti, ktorú žalobca cítil, keď bol v Chartume, keďže etnicky patrí do kmeňovej menšiny Albarti. Z jeho výpovede vyplýva, že v roku 2013 sa zúčastnil demonštrácií, kde chcel svojou účasťou realizovať slobodu prejavu, za čo bol asi 5x na krátku dobu dva až tri dni vo väzení. Z obsahu výpovede žalobcu pre krajský súd nevyplýva, že by sa demonštrácie týkali otázok diskriminácie z dôvodu kmeňovej príslušnosti alebo že by boli zatýkaní a prenasledovaní len príslušníci určitého kmeňa. Demonštrácie sa podľa výpovede žalobcu týkali rozhodnutí vlády, ktorá prestala dotovať ceny pohonných hmôt, ako aj zmien dotácie liekov. Žalobca zároveň uviedol, že sa bojí svojej likvidácie kvôli kmeňovej príslušnosti, každého z Darfúru považujú za hrozbu pre vládu, keď vyjadrovali svoje názory, nikto nikoho nepočúval, bolo to márne. Z vyššie uvedenej výpovede žalobcu správny súd uzavrel, že žalobca nedokumentoval zatýkanie ako dôsledok príslušnosti ku kmeňu Bertiov, a žalobca svoje obavy artikuloval v nadväznosti na celkovú ekonomicky nepriaznivú situáciu v krajine, ktorá sa však vzťahuje na všetkých celoplošne, a nie iba na kmeň Bertiov.

9. Krajský súd poukázal na výpoveď žalobcu z doplňujúceho pohovoru (21.4.2022), v ktorom žalobca uviedol, že „rodina aj priatelia spomínali, že momentálne je v Chartúme pokoj. Chartúm je z bezpečnostného hľadiska pokojné miesto, ale je tam silná diskriminácia.“ Žalobca ďalej uviedol, že sa obáva, že by sa mohol stať obeťou rasovej nenávisťi a bol by zlikvidovaný zo strany vládných štruktúr.

10. Na základe vyššie uvedeného krajský súd uzavrel, že žalobca vyjadril v azylovom konaní svoj strach z návratu do krajiny pôvodu, ktorý má pôvod nie v jeho prenasledovaní, ale skôr vo frustrácii z toho, že vláda prijíma rozhodnutia, s ktorými on nesúhlasí, proti čomu aj protestoval na demonštráciách. Zadržanie žalobcu vždy súviselo s jeho účasťou na demonštrácii, kedy boli zadržaní aj ostatní účastníci demonštrácie, bez rozdielu toho, akej kmeňovej príslušnosti boli. Z administratívneho spisu a z výpovede žalobcu nevyplýva, že by žalobca bol objektom prenasledovania pre svoj kmeňový pôvod.

11. Krajský súd konštatoval, že v prípade žalobcu neboli zistené v administratívnom konaní také znášané alebo obávané akty, dostatočne závažné svojím charakterom alebo opakovaním sa, preukázateľne brániace žalobcovi ďalej žiť vo svojej krajine pôvodu, ktoré by vychádzali z príslušnosti k rase, náboženstvu, národnosti, inej sociálnej skupine alebo politickým názorom.

12. Krajský súd prisvedčil záverom žalovaného v napadnutom rozhodnutí o tom, že v dostupných zdrojoch sa nenašli žiadne priame informácie o tom, že by v Sudáne dochádzalo k systematickému prenasledovaniu členov kmeňa Berti, v iných zdrojoch uvádzaných aj ako Alberti. Navyše poukázal na to, že vďaka matke sa mu podarilo v Chartúme dosiahnuť to, čo iné vnútorne presídlené osoby z Darfúru nedosiahli. Matka je kresťanka, vďaka tomu má väčšie kontakty a možnosti ako bežné ženy v Sudáne. Vlastní malý obchod s čajom a kávou. Všetci jeho súrodenci chodili riadne do školy, i keď vysokoškolské vzdelanie dosiahol iba on a brat Q., ktorý ale ako elektrotechnický inžinier v roku 2011 odišiel do Saudskej Arábie. Žalobca v Sudáne riadne absolvoval aj vojenskú základnú službu, našiel si zamestnanie, oženil sa a tak nemožno hovoriť o tom, že by bol nejako diskriminovaný. Ani jeho povinnosť hlásiť sa týždenne po dobu niekoľko mesiacov na polícii potom, ako bol prepustený pre účasť na demonštráciách nemožno považovať za nejaké prenasledovanie. Aj Sudán opustil legálne na svoj pas, ktorý získal bez nejakých problémov.

13. Krajský súd uzavrel, že žalovaný v súlade so zákonom považoval azylové dôvody žalobcu za také, ktoré nie je možné subsumovať pod pojem prenasledovania z dôvody príslušnosti kmeňa Berti alebo sociálnej skupine ľudí pochádzajúcich z Darfúru. V prípade žalobcu nedochádzalo zo strany sudánskych štátnych orgánov k takým opatreniam a útokom voči jeho osobe, ktoré by boli tak závažné alebo opakované, že by dosiahli intenzitu prenasledovania. Obdobne v prípade jeho krátkodobého zaistenia políciou nemožno konštatovať, že išlo o akt tak závažného charakteru, že by naplňal akty prenasledovania. Nasvedčuje tomu aj skutočnosť, že napriek krátkodobým zaisteniam počas vysokoškolského štúdia mu bolo umožnené štúdium dokončiť, vykonať povinnú vojenskú službu zamestnať sa, i keď nie podľa vlastných predstáv.

14. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd neprisvedčil námietke žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom žalovaného o tom, že žalobca krajinu pôvodu síce opustil z obavy o svoju bezpečnosť, avšak bez toho, že by tam bol prenasledovaný z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, ako je to uvedené v § 8 zákona o azyle.

15. K námietke žalobcu, že skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu, krajský súd k žalobcom citovaným časťami z administratívneho spisu uviedol, že Polytematická správa o krajine Sudán č. p.:MU-ODZS-2021/000154-002 zo dňa 26.01.2021 zameraná o.i. na zistenie, či sú členovia kmeňa Albarti nejakým diskriminovaní, obsahuje na žalobcom citovanej strane 11 okrem vyjadrenia kráľa Bertiov, ktorý poukázal na diskrimináciu Bertiov, ktorí nie sú podľa neho začlenení do bežných bezpečnostných síl - polície, armády, RSF - v celom Sudáne, aj informáciu o tom, že z hľadiska etnického pôvodu boli osobitne prenasledovaní iba Zaghawa. Oveľa menej boli Berti, ktorí majú ľudí pracujúcich v rôznych vládných silách (vrátane bezpečnostných služieb) a inštitúciách (najmä U. C., hlavný darfúrsky predstaviteľ vládnucej strany, ktorý bol viac ako desať rokov guvernérom Severného Darfúru). Z uvedeného materiálu tak nevyplývajú žiadne pochybnosti, na základe ktorých by bolo oprávnené a dôvodné prihliadať na žalobnú námietku „v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu.“

16. Ohľadom žalobcovej námietky vzťahujúcej sa k obsahu materiálu č. p.: MU-ODZS-2022/000200-002 zo dňa 15.02.2022, krajský súd poukázal, že z jeho obsahu vyplýva, že v Chartúme sa konali spontánne pokojné protesty, súvisiace s nedostatkom pohonných hmôt a cenami pšenice, ako aj s otázkami prechodnej spravodlivosti. V správe je uvedené, že politická situácia je krehká. Z uvedenej správy však správny súd nezistil žiadne informácie, že by politické nepokoje v krajine súviseli s prenasledovaním Sudáncov na základe kmeňovej príslušnosti. Dôvody protestov sú namierené proti stavu ekonomiky krajiny.

17. Krajský súd poukázal na to, že žalovaný podrobne posúdil, či v prípade žalobcu nie sú splnené podmienky poskytnutia doplnkovej ochrany podľa § 13a a § 13b zákona o azyle a zistené skutočnosti správne vyhodnotil. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že napriek tomu, že Sudán doposiaľ najvyššiu formu trestu smrti vo svojom trestnom zákonníku ponechal, žalobca sa v krajine pôvodu nedopustil žiadneho trestného činu, za ktorý by mu mohol byť takýto trest v prípade návratu uložený. Z výpovede žalobcu je zrejmé, že nikdy nebolo proti nemu vedené trestné konanie, nebol väznený. Za účasti na demonštráciách a za incident s políciou vo veci jeho matky bol síce viackrát zadržaný, ale vždy po niekoľkých dňoch prepustený. V Sudáne nevykonával ani žiadnu takú činnosť, za ktorú by mu v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia trestu smrti. Čo sa týka otázky mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, tiež možno skonštatovať, že uvedené žalobcovi v prípade návratu do krajiny pôvodu nehrozí. V priebehu konania žalobca neuviedol žiadne indície, ktoré by nasvedčovali tomu, že by bol zo strany sudánskych štátnych orgánov vystavený mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu a nevykonával ani žiadnu činnosť, ktorá by viedla oficiálne sudánske orgány k neprimeraným opatreniam voči jeho osobe. Žalovaný sa zaoberal aj tým, či by v prípade návratu žalobcu do Sudánu mu mohlo hroziť reálne, vážne a individuálne ohrozenie na živote alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. V súvislosti s týmto možno skonštatovať, že v Sudáne v súčasnosti neprebíha žiaden ozbrojený konflikt, v ktorom by mohlo dochádzať k ohrozeniam obyvateľov na základe neselektívneho násillia. Z bezpečnostných dôvodov sa neodporúča cestovať do viacerých regiónov, okrem iného aj do oblasti

Darfúru, ale situácia v Chartúme a jeho okolí je pokojná. Na základe vyššie uvedeného správny súd zistil správnosť záveru žalovaného, že v prípade návratu žalobcu do Sudánu nehrozí žalobcovi ani vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, ako tretia forma vážneho bezprávia.

18. Z uvedeného krajský súd uzavrel, že žalovaný správne vyhodnotil zistený skutkový stav a na tento správne aplikoval ustanovenia zákona o azyle majúč za to, že žalobca nesplnil podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky v zmysle ust. § 8 a § 10 zákona o azyle a ani podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalobu ako nedôvodnú podľa § 219 SSP zamietol.

20. Opravným uznesením č. k. 7SaZ/5/2022-57 zo dňa 25. augusta 2022 krajský súd opravil výrok II. rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7SaZ/5/2022-40 zo 4. augusta 2022 tak, že žalovanému súd právo na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal, a o s poukazom na zrejmu nesprávnosť v chybe pri písaní v časti druhého výroku, týkajúceho sa rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania a to podľa § 143 SSP.

III.

Konanie na kasačnom súde

21. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., a to, z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

A) Sťažovateľ najmä namietal:

- nesprávne posúdenie strachu sťažovateľa, keď krajský súd uzavrel, že žalobca vyjadril v azylovom konaní svoj strach z návratu do krajiny pôvodu, ktorý má pôvod nie v jeho prenasledovaní, ale skôr vo frustrácií z toho, že vláda prijíma rozhodnutia, s ktorými on nesúhlasí, proti čomu aj protestoval na demonštráciách. Podľa názoru správneho súdu z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by žalobca bol objektom prenasledovania pre svoj kmeňový pôvod, napriek tomu, že sťažovateľ v prvostupňovom konaní uviedol, že pochádza z regiónu Darfúr na juhozápade Sudánu. S vyhodnotením strachu sťažovateľ nesúhlasil, poukázal na to, že v regióne žije až 80 etnických odlišných kmeňov (počet kmeňov sa v iných dostupných zdrojoch uvádza okolo 30) a obyvateľstvo sa delí na 2 základné významné etnické skupiny. Prvou je pôvodné černošské obyvateľstvo, ktorého je zhruba jedna polovica z celkového počtu (3,1 mil.). Druhá etnická skupina je tvorená arabskými kmeňmi. Poukázal na to, v roku 2003 v tejto oblasti prepuklo povstanie proti sudánskej vláde ovládanej arabmi. Vzburu viedli dve povstalecké skupiny - Hnutie pre spravodlivosť a rovnosť a Sudánska oslobodenecká armáda. Povstalci upozorňovali na útlak nearabského obyvateľstva vládou. Vláda na povstanie reagovala náletmi a podporou pozemných útokov arabských milícií Džandžavíd, ktoré sú spojené s masívnym porušovaním ľudských práv zahŕňajúce hromadné vraždy, rabovanie a pod. Tamojšia vojna si vyžiadala niekoľko desiatok tisíc životov, Svetová zdravotnícka organizácia hovorí o 50.000 obetiach. Sťažovateľ spolu so svojou rodinou v dôsledku vypuknutia vojny z tohto regiónu ušiel do utečeneckého tábora po tom ako jeho otec v tejto vojne zomrel. Následne sa s rodinou presťahovali do mesta Om Dawaban. Vďaka svojej matke sa mu podarilo vyštudovať bakalárske štúdium prírodných vied na Sudánskej univerzite v Chartúme. Počas svojho vysokoškolského štúdia v meste Chartúm prezentoval odlišné politické názory, vyjadroval svoj názor na dianie v Darfúre, čo bolo príčinou jeho diskriminácie v ďalšom zamestnaní. V krajine pôvodu subjektívne pociťoval diskriminačný tlak. Tento pocit v ňom umocňovala aj skutočnosť, že pochádza z kmeňa Alberti. Ako vysokoškolský študent bol asi 5x zadržaný políciou, pretože sa zúčastňoval demonštrácií proti vláde a študentských demonštrácií. Sťažovateľ tvrdí, že v zaistení v krajine pôvodu bol bitý a mučený kovovými predmetmi, kopaný obuvou s oceľovou špičkou, milícia na neho vylievala vodu a snažila sa mu zlomiť končatiny. Tvrdí, že po jednom z takýchto zaistení strávil 2 týždne v nemocnici, ale lekárske potvrdenie by mu v krajine pôvodu nikto nedal, pretože by mal v rukách dôkazy proti konaniu štátu. Sťažovateľ má opodstatnené obavy z jeho prenasledovania zo strany vládnych štruktúr v krajine pôvodu z dôvodu zastávania jeho politických názorov a rasovej nenávisti, a vzhľadom na tieto obavy sa nechce vrátiť do krajiny svojho pôvodu. Príčinná súvislosť medzi jeho obavami a nemožnosťou

jeho návratu je daná skutočnosťami zistenými samotným Migračným úradom MVSR, odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce, a to, že v krajine pôvodu je aktuálne krehká politická situácia, doposiaľ sa konajú protesty a pretrváva ich riziko, konfiškovanie majetku civilného obyvateľstva, existuje veľká pravdepodobnosť teroristických útokov, Al-Káida vydala 5.11. správu, v ktorej vyzýva na vykonanie útokov v určitých oblastiach Afriky, vrátane Sudánu, existuje veľké riziko únosov, sudánske bezpečnostné sily používajú smrtiacu silu proti demonštrantom, nemáme dostatočné zdroje, aby sme boli schopní náležite preveriť, či sú príslušníci kmeňa Berti/Alberti diskriminovaní pri prijímaní do štátnej služby, polície, armády a pod.,

- sťažovateľ uvádza, že krajina jeho pôvodu ohýba právo a ukladá trest smrti tým, ktorí vystupujú voči štátu. Tvrdí, že občania, ktorí sa do Sudánu vrátili po zániku medzinárodnej ochrany záhadne zmizli. Videl videá, ako takýchto ľudí vládne štruktúry strieľajú, zaťažia kameňmi a hodia do mora. Má strach o svoj život a do krajiny pôvodu sa nevráti,

- krajskému súdu vyčítal, že v rámci svojej preskúmvacej činnosti vo veciach azylu sa sústredil zásadne najmä na inštitút azylu, pričom inštitút poskytnutia doplnkovej ochrany venoval minimálnu pozornosť, pričom sa plne uspokojil s argumentáciou žalovaného. V tejto súvislosti uviedol, že

na základe dostupných zdrojov o krajine pôvodu je možné konštatovať, že Sudán nie je bezpečnou krajinou. V Sudáne sa doposiaľ ukladá a vykonáva trest smrti. Krajskému súdu aj žalovanému vytkol, že v tomto smere nepreveril, či je uňho dané reálne nebezpečenstvo vážneho bezprávia v krajine jeho pôvodu,

- nesprávne právne posúdenie prípadu sťažovateľa v kontexte splnenia zákonných podmienok na poskytnutie medzinárodnej ochrany. Má za to, že objektívna opodstatnenosť obáv sťažovateľa je daná a jednoznačne preukázaná,

- vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd rozhodol v zmysle ustanovenia 462 ods. 2 Správneho súdneho poriadku tak, že rozsudok krajského súdu zmení tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie.

- súčasne navrhol, aby kasačný súd priznal podanej kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

B) Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti

22. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej uviedol, že považuje námietky uvedené v kasačnej sťažnosti za účelové. Žalovaný riadnym a dostatočným spôsobom, a na základe skutočností, ktoré sú obsahom spisového materiálu zistil skutkový stav, na základe ktorého vydal napadnuté rozhodnutie. Uviedol, že vychádzal z obsahu pohovorov so sťažovateľom zo dňa 27.01.2022 a taktiež zo dňa 21.04.2022, posúdil situáciu v krajine pôvodu, pričom sa tiež dôkladne zameril aj na dôvody, ktoré vo svojej výpovedi sám uvádzal. Je toho názoru, že sťažovateľ v priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, ani v kasačnej sťažnosti, neuviedol a nepreukázal také skutočnosti, ktoré by žalovaného oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu, resp. o poskytnutí doplnkovej ochrany, a má za to, že žalovaný komplexne, objektívne a individuálne posúdil všetky relevantné okolnosti týkajúce sa predmetnej veci. Zistil, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu, resp. poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietol.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

23. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods.

9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju zamietol.

24. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. januára 2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

V.

Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

Podľa § 8 č. 480/2002 Z. z. zákona o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o azyle alebo ZoA“) ministerstvo udolí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d/ ZoA na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 13a ZoA ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b ods. 1 ZoA ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,

b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo

c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a mladšieho ako 18 rokov alebo osobe, ktorej bol zverený do osobnej starostlivosti, ak s tým cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, vopred písomne súhlasí.

Podľa § 13c ods. 1 ZoA ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 ZoA ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak rozhodne o

a) neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu podľa § 13a alebo udelený azyl, alebo

b) odňatí azylu podľa § 15 ods. 3 písm. c).

VI.

Posúdenie námietok Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky

25. Najvyšší správny súd SR súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa, podľa ktorých krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci nie sú dôvodné.

26. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi preskúmaným rozhodnutím bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. Žalovaný vyjadril v napadnutom rozhodnutí názor, že žalobcom prezentované dôvody, ktorými odôvodňoval svoju žiadosť o udelenie azylu na území SR (zadržanie políciou po študentských demonštráciách proti vláde,

diskriminácia na základe príslušnosti k etniku Alberti), nezakladajú relevantný dôvod na udelenie azylu, nakoľko nimi neboli preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. Žalovaný poukázal na to, že z dostupných správ o krajine pôvodu sa nepotvrdilo, že by v Sudáne dochádzalo k systematickému prenasledovaniu členov kmeňa Berti, v iných zdrojoch uvádzaných aj ako Alberti. Tento meň predstavuje druhú najväčšiu nearabskú darfúrsku skupinu. Kmeňové konflikty sa odohrávali najmä v nepokojnej oblasti Darfúr, jeho rodina však odišla z Darfúru už v roku 2003, keď mal sťažovateľ 12 rokov a žije v Chartúme. Vďaka matke sa mu podarilo vnútorne presídliť, jeho matka vlastní obchod s čajom a kávou, všetci súrodenci chodili riadne do školy, sťažovateľ dosiahol vysokoškolské vzdelanie spolu s bratom Q.. Ani jeho povinnosť hlásiť sa týždenne po dobu niekoľkých mesiacov na políciu potom, ako bol prepustený pre účasť na demonštráciách nemožno podľa žalovaného považovať za prenasledovanie. Napokon žalovaný poukázal na to, že Sudán opustil legálne na svoj pas, ktorý získal bez problémov.

27. Sťažovateľ okrem nesprávneho posúdenia strachu namietal nesprávne právne posúdenie prípadu sťažovateľa v kontexte splnenia zákonných podmienok na poskytnutie medzinárodnej ochrany.

28. K podstate azylu ako inštitútu medzinárodnej ochrany považuje Najvyšší správny súd SR za dôležité zdôrazniť, že podľa § 2 písm. e/ ZoA sa pôvodcom prenasledovania alebo vážnej ujmy rozumie na účely tohto zákona sa rozumie štát, strany alebo organizácie, ktoré ovládajú štát alebo podstatnú časť jeho územia, alebo nešťatní pôvodcovia, ak možno preukázať, že subjekty uvedené v prvom a druhom bode nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem. Ustanovenie § 8 zákona o azyle, ktorého citácia je uvedená v kapitole V tohto rozsudku je „normatívnym kľúčom“ k celému zákonu o azyle, pretože na jeho základe môže byť cudzincovi udelená základná a historicky najstaršia forma medzinárodnej ochrany, t. j. azyl (porov. KOSAR, D., MOLEK, P a kol Zákon o azyle Komentár Wolters Kluwer, 2010. Písmeno a) citovaného ustanovenia je prenesením práva na azyl zakotveného na ústavnú úroveň aj v čl. 43 Charty základných práv a slobôd a písmeno b) vychádza z definície utečenca obsiahnutej v Dohovore o právnom postavení utečencov a protokolu sa právneho postavenia utečencov. Vzhľadom na viazanosť Slovenskej republiky medzinárodnoprávnymi záväzkami vyplývajúcimi zo Ženevského dohovoru treba zákon o azyle vykladať s ohľadom na zabezpečenie jeho cieľov.

29. Podľa článku 1 písm. A ods. 2 Ženevského dohovoru sa za utečenca považuje osoba, ktorá v dôsledku udalostí, ktoré nastali pred 1. januárom 1951, sa nachádza mimo svojej vlasti a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z dôvodov rasových, náboženských alebo národnostných alebo z dôvodov príslušnosti k určitým spoločenským vrstvám alebo aj zastávania určitých politických názorov, je neschopná prijať, alebo vzhľadom na vyššie uvedené obavy, odmieta ochranu svojej vlasti; to isté platí pre osobu bez štátnej príslušnosti nachádzajúcu sa mimo krajiny svojho doterajšieho pobytu následkom zhora spomenutých udalostí, a ktorá vzhľadom na vyššie uvedené obavy sa tam nechce alebo nemôže vrátiť.

30. Citované ustanovenie v bode 31 definuje pojem utečenca s ohľadom na štyri piliere: 1) prítomnosť mimo územia krajiny pôvodu; 2) objektívnu alebo subjektívnu nemožnosť prijať ochranu tejto krajiny alebo vrátiť sa do nej; 3) táto nemožnosť je zdôvodnená oprávnenými obavami z prenasledovania; 4) toto prenasledovanie je založené na dôvodoch rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine či politického presvedčenia. Z uvedeného vyplýva, že už samotná podstata základného pojmu „utečenec“, od ktorého sa utečenecké a azylové právo odvíja, je založená na zlyhaní a následnom nahradení ochrany štátom pôvodu. Predpokladá stav, kedy štát prestáva byť vo vzťahu k svojmu vlastnému konkrétnemu občanovi ochrancom a stáva sa tým, kto ochranu pred prenasledovaním nechce alebo nemôže poskytnúť, či dokonca toto prenasledovanie sám vykonáva, podporuje alebo schvaľuje.

31. Dôležitosť prvku straty ochrany zo strany štátu pôvodu vo vzťahu k celému Ženevskému dohovoru vyjadril lord Hope v rozhodnutí Snemovne lordov zo 6. 7. 2000, Horvath/SSHD https://www-asylumlawdatabase-eu.translate.google.com/en/case-law/uk-house-lords-6-july-2000-horvath-v-secretary-state-home-department-2000-ukhl-7?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=sk&_x_tr_hl=sk&_x_tr_pto=sc, keď uviedol, že „všeobecným zmyslom Ženevského dohovoru je možné ľuďom, ktorí už nepoživajú ochranu štátu z dôvodov uvedených v Ženevskom dohovore, aby sa mohli obrátiť na ochranu k medzinárodnému spoločenstvu. Primárnu povinnosť poskytnúť ochranu má domovský štát. Je jeho

povinnosťou vytvoriť a prevádzkovať systém ochrany pred prenasledovaním vlastných štátnych príslušníkov. Ak tento systém chýba, ako náhrada je k dispozícii ochrana medzinárodného spoločenstva. Uplatnenie princípu náhradnej ochrany však vychádza z predpokladu, že tak, ako náhradný cieľ dosiahnuť ochranu pred izolovanými a náhodnými útokmi, nemožno ani od domovského štátu zabezpečiť ochranu proti tomuto útoku. Štandard, ktorý sa má použiť, teda nie je taký, ktorý tým, že odstráni všetky riziká a predstavoval záruku ochrany v domovskom štáte. Musí existovať systém domácej ochrany a mechanizmus na odhaľovanie, stíhanie a trestanie činov, ktoré sú v rozpore s účelmi, ktoré má Dohovor chrániť. Ešte dôležitejšie je, že musí existovať schopnosť a pripravenosť obsluhovať tieto nástroje. Ale presne to, kde je hranica za touto všeobecnosťou, je vecou okolností každého konkrétneho prípadu.“ Nakoniec lord Lloyd z Berwicku dal stručnejšiu definíciu, keď zastával názor, že dostatok štátnej ochrany by mal byť meraný „dostupnosťou systému na ochranu občana a primeranou ochotou štátu ho prevádzkovať“.

32. Podľa bodu 38 Kritériá a postupov pri udeľovaní statusu utečenca podľa Konvencie z r. 1951 a podľa Protokolu z r. 1967 o postavení utečencov (Voľný preklad UNHCR, Ženeva, január 1992) k prvku strach, ktorý predstavuje stav mysle a subjektívne kladenú podmienku, pristupuje formulácia „opodstatnený“. To znamená, že to nie je iba stav mysle dotknutej osoby, ktorý je rozhodujúci pre štatút utečenca, ale že musí byť aj podložený objektívnou situáciou. Keďže formulácia „opodstatnený strach“ obsahuje subjektívny i objektívny prvok a pri rozhodovaní o existencii opodstatnenosti strachu je nutné uvažovať o oboch jeho zložkách.

33. Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší správny súd SR zastáva názor, že inštitút medzinárodnej ochrany slúži na ochranu jednotlivca v situáciách straty ochrany krajiny pôvodu, pričom správny orgán primárne posudzuje existenciu prenasledovania z azylovo relevantných dôvodov podľa § 8 zákona o azyle či hrozby vážneho bezprávia pri v zmysle § 13a zákona o azyle aj z pohľadu existencie subjektívneho i objektívneho prvku opodstatnenosti strachu. Iba z dôvodov hodných osobitného zreteľa môže jednotlivci formou humanitárneho azylu poskytnúť medzinárodnú ochranu aj v iných situáciách než tých taxatívne stanovených v § 8 a § 13a zákona o azyle, musí však stále ísť o situáciu straty ochrany zo strany štátu pôvodu.

34. Taktiež treba zdôrazniť, rovnako ako na to poukázal aj krajský súd s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu SR (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sž/41/2009 zo dňa 04.08.2009), ktorá je od uvedeného rozhodnutia konštantná a ani Najvyšší správny súd nevidel dôvod sa od nej odkloniť, že inštitút azylu nie je univerzálnym inštitútom, prostredníctvom ktorého možno dosiahnuť legalizáciu pobytu v členskom štáte Európskej únie. Pre udelenie medzinárodnej ochrany je nevyhnutné splniť úzko koncipované podmienky, ktoré sú v zákone o azyle špecifikované. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu alebo z dôvodu prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd v krajine pôvodu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda pravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

35. Najvyšší správny súd SR má za to, že krajský súd uviedol dostatočne zrozumiteľné odôvodnenie k otázkam reálnej hrozby prenasledovania a intenzity prenasledovania sťažovateľa, keď s odkazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6SžoKS 102/06), uzavrel, že v prípade sťažovateľa neboli zistené v administratívnom konaní také znášané alebo obávané akty, dostatočne závažné svojím charakterom alebo opakovaním sa, preukázateľne brániace

žalobcovi ďalej žiť vo svojej krajine pôvodu, ktoré by vychádzali z príslušnosti k rase, náboženstvu, národnosti, inej sociálnej skupine alebo politickým názorom. Krajský súd sťažovateľom vyjadrený strach z návratu do krajiny pôvodu vyhodnotil skôr za frustráciu z toho, že vláda prijíma rozhodnutia, s ktorými on nesúhlasí, proti čomu aj protestoval na demonštráciách. Zadržanie žalobcu vždy súviselo s jeho účasťou na demonštrácii, kedy boli zadržaní aj ostatní účastníci demonštrácie, bez rozdielu toho, akej kmeňovej príslušnosti boli. Z administratívneho spisu a z výpovede žalobcu nevyplýva, že by žalobca bol objektom prenasledovania pre svoj kmeňový pôvod.

36. Rozsudok ukazuje, ako krajský súd posudzoval jednotlivé otázky a aké dôvody ho viedli k rozhodnutiu. Krajský súd odkázal na konkrétne aspekty rozhodnutia, v ktorom žalovaný posúdil jednotlivé skutkové okolnosti týkajúce sa poskytnutia azylu, pričom zároveň plne súhlasil s posúdením týchto podmienok žalovaným.

37. Najvyšší správny súd SR predovšetkým konštatuje, že v podanej sťažnosti sťažovateľ uvádza námietky, ktoré sú de facto zhodné so žalobnými námietkami, ktoré zostávajú v podstate v rovine nesúhlasu s právnym posúdením vykonaným tak súdom, ako aj žalovaným správnym orgánom v predchádzajúcom konaní. Najvyšší správny súd na tomto mieste pripomína, že kasačná sťažnosť je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je napadnuté súdne rozhodnutie, tomu musia zodpovedať aj uplatnené kasačné námietky. Sťažovateľ vymedzuje rozsah preskúmania napadnutého rozsudku a musí v kasačnej sťažnosti predostrieť polemiku so závermi krajského súdu. Najvyšší správny súd SR pri preskúmaní nemôže túto úlohu prevziať, jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť krajského súdu a opätovne preskúmať napadnuté rozhodnutie správneho orgánu, ako keby rozhodnutie krajského súdu neexistovalo. Z toho dôvodu platí, že obsah a kvalita kasačnej sťažnosti predurčuje obsah a kvalitu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR. Uvedenie konkrétnych námietok nemožno spravidla nahradiť zopakovaním námietok uplatnených v predchádzajúcich podaniach alebo jednoduchým odkazom na tieto podania. Povinnosťou sťažovateľa je oznámiť, z akých dôvodov závery krajského súdu považuje za nezákonné, nie iba vyjadriť všeobecný nesúhlas s jeho rozhodnutím.

38. Najvyšší správny súd SR zhodne s krajským súdom dospel k záveru, že žalovaný sa dostatočne zaoberal všetkými dôvodmi oznámenými sťažovateľom v priebehu správneho konania, ktorými zdôvodnil svoju žiadosť o udelenie medzinárodnej ochrany, pričom podrobne, dostatočne jasne, zrozumiteľne a v súlade so zákonom vyhodnotil žiadosť sťažovateľa o medzinárodnú ochranu a v jeho prípade dôvodne nezistil existenciu podmienok nielen na udelenie medzinárodnej ochrany podľa § 8 ZoA, ale nezistil ani dôvody pre poskytnutie doplnkovej ochrany podľa zákona o azyle, žalovaný, ako aj krajský súd vo svojich rozhodnutiach vychádzali z ustálenej judikatúry a z ich mantinelov nijako nevybočili.

39. Sťažovateľ síce v kasačnej sťažnosti obsiahle opisuje situáciu v krajine pôvodu, poukazuje na to, že v krajine pôvodu je možné dokonca uložiť trest smrti, ale neuvádza vo vzťahu k svojej osobe nič, čo by v tomto smere krajskému súdu či žalovanému bolo možné vyčítať. Ako žalovaný, tak aj krajský súd nijako vo svojich záveroch ohľadom (ne)naplnenia podmienok pre udelenie azylu, či (ne)poskytnutia doplnkovej ochrany nevybočili z intencií zákona ani z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, resp. Najvyššieho správneho súdu SR.

40. Najvyšší správny súd SR dospel k záveru, že krajský súd správne zistil, že žalovaný v súlade so zákonom ako aj ustáleniu judikatúrou uzavrel, že azylové dôvody žalobcu nie je možné subsumovať pod pojem prenasledovania z dôvodu príslušnosti kmeňa Bertí alebo sociálnej skupine ľudí pochádzajúcich z Darfúru. V prípade sťažovateľa ani podľa Najvyššieho správneho súdu SR nedochádzalo zo strany sudánskych štátnych orgánov k takým opatreniam a útokom voči jeho osobe, ktoré by boli tak závažné alebo opakované, že by dosiahli intenzitu prenasledovania. Obdobne v prípade jeho krátkodobého zaistenia políciou nemožno konštatovať, že išlo o akt tak závažného charakteru, že by naplnil akty prenasledovania. Nasvedčuje tomu aj skutočnosť, že napriek krátkodobým zaisteniam počas vysokoškolského štúdia mu bolo umožnené štúdium dokončiť, vykonať povinnú vojenskú službu, zamestnať sa, i keď nie podľa vlastných predstáv. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd postupoval správne, keď neprisvedčil námietke žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci.

41. Na tomto mieste považuje Najvyšší správny súd SR za dôležité, že síce špecifikum azylového konania spočíva v tom, že ťarcha dôkazného bremena nedopadá iba na žiadateľa o udelenie azylu, ale mala byť rovnomerne rozdelená medzi žiadateľa o azyl a správny orgán, Najvyšší správny súd SR

však považuje za potrebné upriamiť pozornosť na to, že to však neznamená, že by v súdnej veci sťažovateľovi čokoľvek bránilo dôkazy o existencii ním uvádzaných skutočností navrhnúť, resp. aspoň označiť. Sťažovateľ však v správnom konaní žiadne také dôkazy neuviedol, v jeho výpovediach je síce obsiahnutý subjektívny pocit strachu z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k etnickej skupine Alberti, avšak skutočnosť, že jeho rodina po etnických nepokojoch v roku 2003 odišla z Drafúru a žije v Chartúme, sťažovateľ dosiahol vysokoškolské vzdelanie, získal zamestnanie, i keď nie podľa jeho predstáv, nič nenasvedčuje tomu, že by mu v krajine pôvodu hrozilo prenasledovanie z azylovo relevantných dôvodov. Informácie o krajine pôvodu, rovnako nenasvedčujú tomu, že by mohol mať v krajine pôvodu ťažkosti spôsobené alebo ovplyvnené rasou, náboženstvom, národnosťou alebo príslušnosťou sťažovateľa k určitej sociálnej skupine. Nič nenasvedčuje ani existencii obáv z prenasledovania, ktoré by bolo zapríčinené zastávaním politických názorov. Povinnosť hlásiť sa týždenne po dobu niekoľkých mesiacov na políciu po tom, ako bol prepustený pre účasť na demonstráciách nemožno ani podľa najvyššieho správneho súdu považovať za prenasledovanie. Napokon nemožno ani opomenúť, že sťažovateľ vycestoval zo Sudánu legálne na svoj pas, ktorý získal bez problémov.

42. V tejto súvislosti možno poukázať na rozsudok z 21.7.2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, v ktorom Najvyšší správny súd Českej republiky konštatoval, že „ak žiadateľ o udelenie azylu nie je vystavený žiadnemu prenasledovaniu alebo diskriminácii z azylovo relevantných dôvodov, resp. nemá z takéhoto prenasledovania alebo diskriminácie odôvodnený strach, popr. také skutočnosti v správnom konaní vôbec netvrdia, potom nespĺňa podmienky pre udelenie azylu v zmysle § 12 zákona č. 325/1999 Zb. o azyle v znení zákona č. 2/2002 Zb. a to aj napriek skutočnosti, že pochádza zo krajiny s nedemokratickým a autoritatívnym režimom“.

43. Najvyšší správny súd SR tak konštatuje, že sa v posudzovanej veci zhoduje ako s hodnotením žalovaného tak aj krajského súdu, ktorý správne konštatoval, že žalovaný pri zisťovaní skutkového stavu postupoval v súlade so zákonom, obstaral si potrebné podklady pre rozhodnutie a mohol tak vo veci urobiť autoritatívny záver.

44. Najvyšší správny súd SR teda nemôže prisvedčiť sťažovateľovi v tom, že boli porušené ustanovenia správneho poriadku týkajúce sa zisťovania skutkového stavu, resp. že by zistený skutkový stav nemal oporu v administratívnom spise. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného je zrejmé, akým spôsobom žalovaný konfrontoval údaje sťažovateľa s informáciami o krajine pôvodu a na základe akých skutočností dospel k záveru, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu v zmysle zákona o azyle.

45. K právnomu posúdeniu doplnkovej ochrany. Sťažovateľ namietal, že krajský súd sa v rámci svojej preskúmvacej činnosti sústredil zásadne najmä na inštitút azylu, pričom inštitútu poskytnutia doplnkovej ochrany venoval minimálnu pozornosť, pričom sa plne uspokojil s argumentáciou žalovaného. V tejto súvislosti uviedol, že v Sudáne sa doposiaľ ukladá a vykonáva trest smrti. Krajskému súdu aj žalovanému vytkol, že v tomto smere nepreveril, či je uňho dané reálne nebezpečenstvo vážneho bezprávia v krajine jeho pôvodu.

46. Uvedenú námietku vyhodnotil Najvyšší správny súd SR za nedôvodnú. V prvom rade je potrebné s poukazom na dôvody rozhodnutia žalovaného uviesť, že žalovaný sa splnením podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle § 13a ZoA podrobne zaoberal z pohľadu posúdenia existencie vážneho bezprávia z hľadiska sťažovateľom tvrdených obáv a posúdil všetky tri komponenty vážneho bezprávia definovaného v ustanovení § 2 písm. f/ ZoA, (1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu), pričom podrobne odôvodnil z akých dôvodov nezistil existenciu ani jedného z týchto definičných znakov vážneho bezprávia. Osobitne sa zaoberal možnosťou uloženia trestu smrti, keď uviedol, že napriek tomu, že Sudán doposiaľ túto najvyššiu formu trestu vo svojom trestnom zákonníku ponechal, sťažovateľ sa v krajine pôvodu nepopustil žiadneho trestného činu, za ktorý by mu mohlo byť takýto trest v prípade návratu uložený. Z výpovede sťažovateľa je podľa žalovaného zrejmé, že nikdy nebolo proti nemu vedené trestné konanie, nebol väznený, za účasti na demonstráciách a za incident s políciou bol síce viackrát zadržaný, ale vždy po niekoľkých dňoch bol prepustený. V Sudáne nevykonával ani žiadnu takú činnosť, za ktorú by mu v krajine pôvodu v prípade návratu hrozilo vážne bezprávie. Žalovaný sa tiež venoval otázke hrozby mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu a

tiež vážnemu a individuálnemu ohrozeniu života sťažovateľa z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, pričom vyhodnotil, že zo strany sudánskych štátnych orgánov a to na základe jeho výpovede a použitých informácií o krajine pôvodu mu z uvedených hľadísk posúdenia vážneho bezprávia nič nehrozí.

47. Najvyšší správny súd SR nemohol prisvedčiť sťažovateľovi, že krajský súd sa otázkou splnenia podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany venoval len minimálne. Najvyšší správny súd poukazuje na bod 46 rozsudku krajského súdu, ktorý sa uvedenou námietkou vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany nálezite venoval. S jeho posúdením sa Najvyšší správny súd SR stotožňuje a na tieto správne závery v podrobnostiach odkazuje.

48. K inštitútu doplnkovej ochrany považuje Najvyšší správny súd za potrebné navyše uviesť, že na to, aby bola žiadateľovi priznaná doplnková ochrana, musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky stanovené v § 13a zákona o azyle žiadateľ (1) nesmie spĺňať podmienky na udelenie azylu, (2) musí sa nachádzať mimo svojej krajiny pôvodu, (3) musí mať dôvodnú obavu, že je v skutočnom nebezpečenstve (reálna hrozba vážneho bezprávia).

49. Sťažovateľ spája obavu z návratu do krajiny pôvodu z dôvodu, ktorý je podraditeľný pod ustanovenie § 2 písm. f/ zákona o azyle. Sťažovateľ uvádza, že krajina jeho pôvodu ohýba právo a ukladá trest smrti tým, ktorý vystupujú voči štátu. Tvrdí, že občania, ktorí sa do Sudánu vrátili po zániku medzinárodnej ochrany záhadne zmizli. Videl videá, ako takýchto ľudí vládne štruktúry strieľajú, zaťažia kameňmi a hodia do mora. Má strach o svoj život a do krajiny pôvodu sa nevráti.

50. Možnosti žiadateľa preukázať relevantnú existenciu dôvodov na poskytnutie medzinárodnej ochrany sú nepochybne obmedzené. Napríklad Najvyšší správny súd v rozsudku zo dňa 9.4.2013, sp. zn. 1Sža//10/2013 uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl preukázať svoje prenasledovanie inými dôkazmi, než je jeho vlastné vierohodné svedectvo. Naopak, je povinnosťou správneho orgánu zhromaždiť všetky dostupné dôkazy v prípade pochybností, ktoré vyvracajú vierohodnosť svedeckej výpovede žalobcu.

51. Ako však vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/72/2010 zo dňa 14.9.2010 zmyslom a účelom doplnkovej ochrany podľa ZA je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území Slovenskej republiky tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelení či neudelení doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

52. V predmetnej veci neboli ani podľa Najvyššieho správneho súdu SR zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definovaná v § 2 písm. f/ ZoA, pričom v podrobnostiach na správny záver žalovaného, ktorý bol vyhodnotený aj krajským súdom za správny aj s ohľadom na nepreukázanú hrozbu uloženia trestu smrti, nie len preto, že sa voči nemu nevedie žiadne trestné konanie a teda mu trest smrti nehrozí, ale aj preto že jeho obavy z prípadného potrestania po jeho návrate sú len v rovine nepodloženej obavy, pretože jednak nejde o občana, ktorému zanikla medzinárodná ochrana, ale krajina jeho pôvodu sa ani nemá ako dozvedieť, že v inej krajine požiadal o azyl, pretože podľa § 49 ods. 3 zákona o azyle, ministerstvo alebo iný orgán verejnej správy nesmie bez súhlasu dotknutej osoby poskytnúť krajine pôvodu informácie o tom, že cudzinec podal žiadosť o udelenie azylu a o dôvodoch takej žiadosti ani vtedy, ak azyl alebo doplnková ochrana zanikli alebo cudzinec už nie je žiadateľom.

53. Najvyšší správny súd SR na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k správne záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, netrpia vadami, ktoré by ho činili nezákonným, kasačný súd v zmysle § 461 S.s.p. kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

54. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému náhradu trov konania nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 168 SSP).

55. O návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku podľa § 447 ods. 1 S.s.p. kasačný súd nerozhodol. Vychádzal zo záveru, že o návrhu na priznanie odkladného účinku nie je potrebné rozhodovať tam, kde kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti bez zbytočného odkladu potom, čo mu bola predložená (v lehote, v ktorej by rozhodoval o samotnom odkladnom účinku).

56. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.